

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНІТОРИНГ ШКІДНИКІВ ТА БУРЯНІВ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність Н1 Агрономія

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2
від “23” вересня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Моніторинг шкідників та бур'янів
Викладач	Дмитрик П.М.
Контактний телефон	<u>(0342)59-61-72</u>
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	3/5
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно або дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Моніторинг шкідників та бур'янів» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо оцінювання фітосанітарного стану агроценозів сільськогосподарських культур. У межах дисципліни вивчаються біологічні особливості основних шкідників і бур'янів, методи їх виявлення, обліку та прогнозування розвитку, а також принципи визначення економічних порогів шкідливості.

Особлива увага приділяється практичним аспектам організації та проведення фітосанітарного моніторингу в польових умовах, аналізу отриманих даних і використанню результатів моніторингу для прийняття обґрунтованих рішень у системі інтегрованого захисту рослин. Дисципліна забезпечує підготовку майбутніх агрономів до професійної діяльності, спрямованої на підвищення продуктивності агроecosystem і зниження негативного впливу засобів захисту рослин на довкілля.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців агрономічного профілю до професійної діяльності шляхом формування знань про закономірності розвитку шкідників і бур'янів, опанування методів фітосанітарного моніторингу та набуття практичних навичок аналізу фітосанітарного стану посівів для обґрунтування та планування заходів захисту рослин відповідно до принципів інтегрованого землеробства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництва, землеробства, селекції та насінництва, агрохімії, плідівництва, овочівництва, ґрунтознавство, кормовиробництва, механізація в рослинництві, захист рослин).

СК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані в галузях сільськогосподарського виробництва.

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.

ПРН6. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН18. Працювати самостійно, досягати ефективних результатів у стислий термін, а також проектувати та організовувати технологічні процеси вирощування сільськогосподарських культур.

5. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
5	НІ Агрономія	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб
Вступ до моніторингу шкідників та бур'янів	2	-	10
Фітосанітарний моніторинг основних шкідників і бур'янів сільськогосподарських культур	4	4	10
Фітосанітарний моніторинг плодкових насаджень	2	2	10
Фітосанітарний моніторинг ягідних культур	2	2	10
Фітосанітарний моніторинг карантинних шкідливих організмів і бур'янів	2	2	10
Економічні пороги шкідливості	2	2	5
Прогноз розвитку шкодочинних організмів польових культур	2	2	5
ЗАГ.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів ЗО отримує під час проведення практичних занять; 50 балів здобувач освіти отримує за складання заліку.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 5 завдань кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Практичні заняття	При оцінюванні практичних заняттях враховується: рівень теоретичної підготовки та виконання завдань для СРС, розуміння мети та завдання роботи, самостійність та акуратність виконання і оформлення роботи, якість отриманих результатів, заповнення таблиць, виконання малюнків тощо, логічність та грамотність зроблених висновків.

Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав ЗО. Здобувач освіти допускається до заліку за умови виконання усіх запланованих видів робіт та отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика дисципліни передбачає дотримання правил поведінки ЗО і викладачів, передбачених Кодексом честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.
--------------------------	---

Відвідування занять	ЗО зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку. ЗО зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.
---------------------	--

8.Рекомендована література

1. Писаренко В. М. Захист рослин: екологічно обґрунтовані системи / В. М. Писаренко, П. В. Писаренко. Полтава : Камелот, 1999. 188 с.
2. Веселовський І. В. Атлас-визначник бур'янів / І. В. Веселовський, А. К. Лисенко, Ю. П. Манько. Київ : Урожай, 1988. 72 с. : 128 кольор. табл.
3. Довідник по захисту польових культур / В. П. Васильєв, М. П. Лісовий, І. В. Веселовський [та ін.] ; за ред. В. П. Васильєва, М. П. Лісового. Київ : Урожай, 1993. 224 с.
4. Захист зернових культур від шкідників, хвороб і бур'янів при інтенсивних технологіях / Б. А. Арешніков, М. П. Гончаренко, М. Г. Костюковський [та ін.] ; за ред. Б. А. Арешнікова. Київ : Урожай, 1992. 224 с.
5. Інтегрована система захисту зернових культур від шкідників, хвороб та бур'янів / А. К. Ольховська-Буркова, Ж. П. Шевченко, Е. М. Лук'янова [та ін.] ; за ред. А. К. Ольховської-Буркової, Ж. П. Шевченко. Київ : Урожай, 1990. 280 с.
6. Облік шкідників і хвороб сільськогосподарських культур / В. П. Омелюта, І. В. Григорович, В. С. Чабан [та ін.] ; за ред. В. П. Омелюти. Київ : Урожай, 1986. 294 с.
7. Пересипкін В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія : підручник. Київ : Аграрна освіта, 2000. 415 с.
8. Сільськогосподарська ентомологія : підручник / за ред. Б. М. Литвинова, М. Д. Євтушенка. Київ : Вища освіта, 2005. 511 с.
9. Федоренко В. П. Шкідники сільськогосподарських рослин / В. П. Федоренко, Й. Т. Покозій, М. В. Круть. Ніжин : Колобіг, 2004. 356 с.
10. Фітосанітарний моніторинг / М. М. Доля, Й. Т. Покозій, Р. М. Мамчур [та ін.]. Київ : ННЦ ІАЕ, 2004. 294 с.
11. Шувар І. А. Екологічні основи зниження забур'яненості агрофітоценозів : навч. посіб. Львів : Новий Світ – 2000, 2008. 496 с.
12. Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : Матеріали VI Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції. – Полтава : ПДАУ, 2024. 148 с. ISBN 978-617-8466-00-8.
13. Захист рослин : навчально-методичний посібник / В. В. Романюк, О. М. Романюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 160 с.
Методичний посібник із основ захисту агрокультур (підручне джерело для навчання і аспірантів).
14. Цифрові технології в агрономії – від теорії до практики : монографія / О. І. Присяжнюк, М. В. Роїк, В. М. Сінченко та ін. Вінниця : ТВОРИ, 2024. 211 с. ISBN 978-617-558-108-7.